

Energetika

Jak může být Česko vůbec energeticky nezávislé?

Nemůže a nikdy zcela nezávislé nebude. Chceme definovat hranice, které by se neměly překročit, aby nebyla ohrožena národní bezpečnost státu. Česká republika a ostatní státy Evropské unie musí zmenšovat na minimum riziko své vydíratelnosti. Ideálním příkladem jsou každoroční výpadky plynu z Ruska (ať již je za jejich prvotní příčinu ruskou stranou označeno cokoliv). Proto nebudeme na území České republiky podporovat výstavbu paroplynových elektráren, které by závislost na ruském plynu ještě výrazně zvýšily.

Co znamená energetická bezpečnost?

Energetická bezpečnost znamená spolehlivé zásobování energiemi a energetickými surovinami, které jsou i cenově dostupné. Nedostatek a vysoké ceny energií a surovin brzdí hospodářský růst a rozvoj celého hospodářství i životní úroveň společnosti. Odpovědná vláda musí proto podniknout takové kroky, aby si i v budoucnu Česká republika zachovala svou soběstačnost výroby elektrické energie a český zákazník nebyl vystaven cenovému tlaku zahraničních dodavatelů zejména v době budoucího nedostatku elektrické energie.

Jakým způsobem lze zajistit energetickou bezpečnost země?

Máme obrovskou výhodu, že jsme členskou zemí Evropské unie. Každá z těchto zemí má díky své minulosti a zeměpisné poloze jiné možnosti zabezpečení energiemi. Proto bude úkolem vlády jednáním v rámci Evropské unie zlepšit diverzifikaci dodávek primárních zdrojů energií a vybudování dostatečné kapacity přeshraničních energetických přenosových soustav a sítí se sousedními státy – srozumitelněji řečeno – dostatek drátů a dostatek trubek. Stejně tak budeme podporovat projekty na zvyšování rezerv ropy a zemního plynu.

Lze vyrábět elektrickou energii a teplo bez zatěžování životního prostředí?

Popravdě řečeno nelze, neboť každá lidská činnost zanechává větší či menší stopy na životním prostředí. Při rozhodování o budoucím rozvoji energetiky se vždy musí zohledňovat dopad na životní prostředí. Stav všech oblastí životního prostředí – zejména vody, ovzduší a půdy – se nesmí v žádném případě zhoršovat. Z hlediska trvalé prosperity je základním úkolem společnosti docílit vysoké kvality životního prostředí a jeho pozitivního dopadu na zdraví člověka. Energetická politika musí proto být šetrná k životnímu prostředí, ale zároveň bezpečná a hospodárná. I proto se bude dávat přednost výrobě elektrické energie z jádra než z uhlí.

Může mít Česká republika dostatek elektrické energie bez využití jaderné elektřiny?

Nemůže. Jsme si vědomi nezastupitelné role výroby elektřiny z jádra, a proto souhlasíme s provozováním stávajících jaderných elektráren. Uhelná surovinová základna je už z větší části vyčerpána a také velmi zatěžuje životní prostředí. Vlastní plyn nemáme. Jaderná energie představuje nízkoemisní, stabilní zdroj a dokonce umožňuje splnit závazky České republiky v oblasti ochrany klimatu. Připravíme podmínky pro budování nových jaderných bloků s přísnými mezinárodními bezpečnostními standardy.

Nepředstavuje jaderná energie vážné bezpečnostní riziko?

Po více jak 20 letech po výbuchu Černobylu došlo k obrovskému posunu vědeckého vývoje v oblasti bezpečnosti jaderných zařízení a jaderná energie zažívá svou renesanci i v jiných státech Evropské unie. Jsme si vědomi negativního vnímání jádra zejména ze strany rakouské veřejnosti. Každá vláda musí usilovat o prohloubení komunikace o kvalitě bezpečnostních standardů jaderných zařízení nejen s českou veřejností, ale také politickou a odbornou reprezentací sousedních států. Podpoříme iniciativu Evropské komise pro vznik dlouhodobého regulatorně-právního rámce pro jadernou energii v celé EU, aby se takto uspíšilo budování jaderných zdrojů v EU. Tato dohoda bude obsahovat i závazné bezpečnostní standardy, které budou českou stranou vždy dodržovány s nejvyšší možnou pečlivostí.

Co se bude dít s jaderným odpadem?

Otázky úložiště nebyly ani po 20 letech demokratického vývoje v České republice uspokojivě zodpovězeny. Vládní i opoziční strany spolu s odbornou veřejností se musí shodnout na realistickém komplexním řešení úložiště vyhořelého jaderného paliva. Podpora výzkumných programů, které pomohou zlepšit efektivitu výroby energie z jádra či znovuvyužít již použité palivo při zachování mezinárodních bezpečnostních standardů, je strategickou nutností.

Proč místo jaderné energie nevyrábět ještě více elektřiny z obnovitelných zdrojů?

Elektřina vyráběná ze slunce a větru má jednu obrovskou nevýhodu – vyrábí elektřinu pouze, když svítí slunce nebo fouká vítr (pomineme-li podvody, kdy kvůli rozdílu ve výkupní ceně někteří nepoctiví výrobci elektřiny prý nasvěcují fotovoltaické panely i v noci). Avšak spotřebitel potřebuje elektřinu stále bez ohledu na počasí. Proto musí být v činnosti záložní zdroje v podobě uhelných elektráren, které v případě výpadku elektřiny ze slunce nebo větru tuto elektřinu vyrobí za ně. Z toho vyplývá, že i když postavíte solární elektrárnu nebo větrný park v kapacitě uhelné elektrárny, tak přesto musíte tuto uhelnou elektrárnu stále udržovat v činnosti jako zálohu. Lepší alternativou jsou elektrárny na biomasu, které jsou stabilním zdrojem energie a mají přibližně i 5x lepší účinnost než solární elektrárny. Jejich plošné rozšíření je však dosud velmi malé. Možnosti při umístění nových větších vodních elektráren jsou již vyčerpány.

Proč nadále nevyrabět elektrickou energii a teplo z uhlí?

Uznáváme nezanedbatelnost využívání uhlí na výrobu elektřiny a tepla. Avšak více využívat uhlí znamená další devastaci krajiny a to nechceme. Nehledě k tomu na území Česka se nachází pouze zbytky nerostného bohatství, většina z něj už byla nenávratně vyčerpána. Zachováme územní limity těžby hnědého uhlí a s jejich prolomením bychom nyní souhlasili pouze v případě váženého bezpečnostního ohrožení státu. Uhelné elektrárny a teplárny musí dle nejnovějších světových vědeckých trendů nadále modernizovat své provozy. Z tohoto důvodu budeme požadovat snížení zátěže životního prostředí při těžbě uhlí a výrobě elektřiny s cílem zvyšování celkové efektivity její výroby. Podporujeme zachování i rozvoj systémů centralizovaného zásobování teplem tam, kde to má smysl při zaručení korektního jednání ze strany dodavatelů tepla vůči odběratelům. Jakékoliv vydírání a zneužívání svého postavení je nepřipustným jednáním.

Bude nadále podporováno i zateplování budov?

Ano, je to cesta energetických úspor, kterou chceme také jít. Do budoucna nemá jinou alternativu. Chceme se zasadit o zpřísnění energetických požadavků na nové i rekonstruované domy v souladu se standardy Evropské unie. Dlouhodobým cílem je dosáhnout nízkooenergetického standardu energetické náročnosti budov (a to ze všeho nejdříve zejména ve veřejných a administrativních budovách).

Jak bude vypadat podpora solárním a větrným parkům?

I nadále podporujeme výrobu elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie, energetické úspory na straně výroby i spotřeby a rozvoj bezemisních technologií. Jsme však proti zastavování kvalitních půdních ploch tzv. solárními parky a u tohoto druhu podnikání bude prosazovat rovnější podmínky s ostatními zdroji. Stejně tak je nám cizí živelné stavění větrných elektráren. Tyto zdroje nejsou bohužel s to nahradit jedinou uhelnou elektrárnou, protože nedodávají elektrickou energii stabilně, ale jsou závislé na počasí. Zdroje obnovitelné energie budou podporovány na základě pečlivých analýz a v souvislosti s celkovým poměrem energetického mixu v České republice. Chceme podporovat výzkum vedoucí ke zvyšování efektivity alternativních zdrojů energie a účinnějšího skladování energie včetně propagace výsledků tohoto výzkumu v zájmu rychlého a efektivního uvádění do praxe.

Co jsou inteligentní energetické sítě?

Chceme vytvořit legislativní rámec pro vznik inteligentních energetických sítí, které racionalizují využívání mixu velkých centrálních i lokálních zdrojů a optimalizují spotřebu elektrické energie i zbytkového tepla z její výroby pro vytápění. A jistě se dožijeme doby, kdy se výkyvy množství proudu způsobeného např. větrnými elektrárnami při náhlém poryvu větru uloží např. v elektromobilech,

které se zrovna budou dobíjet. Koncepty se teprve zkoumají. Ale i toto je trend, který bude znamenat větší energetickou bezpečnost.

Bude existovat pokračování programu Zelená úsporám?

Ano, ale bude přetransformován do programu pro obce, které tak mnohonásobně efektivněji než jednotlivci využijí finanční prostředky k zateplení veřejných budov (dojde ke snížení energetické náročnosti budov) a zejména k vybudování samostatných energetických systémů chránících životní prostředí celé obce. Např. se může vyrábět teplo pro celou obec z obnovitelných zdrojů dosažitelných v bezprostředním okolí obce – např. spalováním šťovíku a jiných pro výrobu tepla vhodných plodin pěstovaných na obecních polích. Cenu tohoto tepla si určí samotné obecní zastupitelstvo, které nejlépe zná místní poměry. Takové projekty existují a vláda bude podporovat vznik dalších obdobných regionálních projektů zaměřených na energetické využívání místních zdrojů. Doprovodným efektem bude vytvoření nových pracovních míst a nižší náklady související se spotřebou energií obce i jednotlivce.